Какво му трябва на човек, когато реши да пътува за чужбина?

Здравейте, драги читатели. Както казват, времето тече и информацията се променя, но ние непрекъснато се опитваме да я актуализираме в нашата рубрика. И продължаваме с обединяващото ни мото „Информация – как да преживея в чужбина и има ли нужда българинът от нея?“. Информация, конкретна, точна, важна за неговото законно и спокойно пребиваване в съответната страна, в случая ЧР.

Ще започнем с това, че е полезно да имаме информация и да разбираме поне малко законодателството, българско и чешко, в различни области. В случая, по-конкретно, в областта на погасяването на задълженията, които не са рядък спътник в пребиваването ни в чужбина.

Много е написано относно характеризирането на различните видове задължения и различните начини на тяхното погасяване, но…

Съществува част от процеса на погасяване на задълженията, която не е достатъчно позната на гражданите. Това е времето на давност и на срока за погасяване по давност.

Защо е необходимо да познаваме тази част от погасяване на задълженията?

Въпросът за погасяване и давността на задълженията се урежда в Р България от Закона за задълженията и договорите, последно изменен на 22 май 2018 г., а в Чешката република от Закон № 89/2012 С.З., конкретно в раздел „Статут на давност“. И двата закона са хармонизирани според европейското законодателство, отразявайки и спецификата на правото в двете държави, членки на ЕС, т. е. не са напълно идентични. И понеже живеем в Чехия, ще се насочим към коментар на чешките термини.

Тъй като няма как всички да бъдем с юридически познания, нека се опитаме непрофесионално да обясним какво се крие в термините: „период на давност“ и „погасено по давност задължение“.

Давност, това е периодът, срокът, през който кредиторът има законово право да възстанови дълга си.

Давността се определя според конкретната ситуация в отношенията длъжник-кредитор. Давността е определена в закона като период, през който искът може да бъде предявен и приложен в съда.

Характерно за гражданските правоотношения, където едната страна е клиент-длъжник, а другата страна е кредитор, е, че тези отношения обикновено продължават 3 години от датата на възникване на задължението (според двете законодателства).

В определени специфични случаи законът предвижда различен срок на давност. Списъкът е посочен в раздел 1 от Закона за давността, в глава „Специални разпоредби“. Законът същевременно дава възможност на кредиторите и длъжниците да договорят по-кратък или по-дълъг срок, отколкото е предвидено и който е валиден от датата, на която законът може да бъде упражнен за първи път. Определеният в споразумението срок на давност обаче, трябва да бъде най-малко една година и не повече от петнадесет години.

Внимание! Ако бъде уговорен по-кратък или по-дълъг период на давност във вреда на длъжника, споразумението не е законосъобразно и не се взема под внимание.

Кредиторът може да съди длъжника и след изтичане на срока на давност, но ако длъжникът възрази срещу давността, съдът трябва да я спази.

Срокът на давност, определен от закона, следва да бъде внимателно следен от длъжника и кредитора. В практиката се случва, че поради важни съществени искания по съответно съдебно изпълнение, кредиторът да пропусне да определи специфична давност на погасяване, различна от законовата. В този случай, след законовото изтичане на давността, дългът вече не е задължително да бъде погасяван. Дори за длъжника, неспазването на сроковете за погасяване може да има голям минус – т. е. сумите, които той заплати след изтичане на погасителния период, няма да му бъдат върнати.

Периодът на давност се определя като време, определено за упражняване на правото от другата страна.

Срокът на давност е период от време, в който правото за погасяване на задължението престава да съществува.

Добре е да сте запознати с някои конкретни случаи на прилагане на периоди и срокове на давност:

1. Давност на правото на обезщетение при нанесена вреда – 3 или 10 години, а ако се окаже, че вредата е нанесена с умисъл, срокът може да бъде и до 15 години от датата, на която е настъпила вредата.
2. Давност на правото на обезщетение, причинено от дефект на про-

„Информация – как да преживея в чужбина и има ли нужда българинът от нея?“

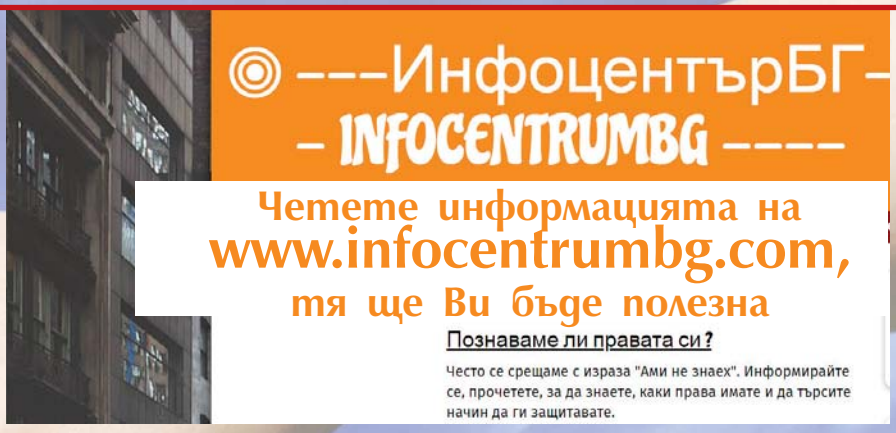

дукт, е 3 години, а ограничителният период за пазара е 10 години и тече от момента, в който производителят е пуснал дефектния продукт на пазара.

3. Давност на правото на обезщетение за вреда, причинена от чуждо неоснователно обогатяване – минималният срок е 3 години, като началото на периода се определя от деня, в който бенефициентът научи, че е възникнало несправедливото обогатяване. Чрез съдебно решение срокът е 10 години от деня, в който е установено несправедливото обогатяване.
4. Право да се предават средства, депозирани по сметката или представляващи депозит – давността започва да тече от датата, на която договорното задължение е престанало да съществува. Давността е 3 години.
5. Право на обезщетение, произтичащо от пълното унищожаване или загуба на превозван артикул – срокът започва да тече от деня, когато пратката е трябвало да бъде доставена на получателя. Давността е 3 години.
6. Право на обезщетение за застрахователно събитие. Давността започва да тече в рамките на една година от застрахователното събитие и е 3 години. В случай на животозастраховане, правото на обезщетение е с давност от десет години.
7. Признат дълг – ако длъжникът е признал дълга си, давността изтича 10 години от датата на признаване на дълга.
8. Това са част от случаите, когато се прилага правото на давност.

Добре е да сте информирани, като общо правило е, че ако законът не е бил упражнен в рамките на давността, задължението (в неговите разновидности) е погасено по давност и длъжникът законово е освободен от него.

В съответствие с установената съдебна практика, датата на падежа на задължението води и до правото на кредитора да изисква изпълнение на задължението. В такива случаи е важна датата, непосредствено след датата на възникване на дълга, а не датата, на която задължението трябва да се изплаща.

Същевременно е необходимо да помним, че изчакването на погасяване по давност или причините за не възстановяването на задължението, не трябва да противоречат на добрите нрави.

Съдът може да разгледа и възражението на кредитора, че неизпълнението, изчакването и последващото възражение срещу давността, което според него противоречи на добрите нрави.

Разбира се, без допълнително разглеждане на поведението на длъжника, който не погасява, това е невъзможно да бъде констатирано. Свръхзадълженост или пасивност на длъжника при разрешаването на задължението не е в противоречие с добрите нрави.

Законът в Чехия определя и конкретни ситуации, при които срокът на давност е спрян, т.е. той не тече за определен период. Давността може да бъде спряна и чрез започване на преговори за извънсъдебно разрешаване на спорове. В случай на сключване на извънсъдебно споразумение между кредитора и длъжника, срокът на давност се възобновява, след като една от страните изрично откаже да продължи договореното споразумение.

Накратко ще представим какво може да се счита за извънсъдебно споразумение. Това включва посредничество или неформални преговори по въпросния дълг между кредитора и длъжника. Подобно договаряне относно продължителността на срока, който вече е изтекъл, може да бъде започнато на базата на сключване на писмено споразумение за извънсъдебно договаряне.

Важно е тази комуникация с другата страна да бъде документирана.

По този начин се избягват съмненията и последващите сложни доказателства за извънсъдебното производство, отказът от продължаването му и т. н.

Нямаме претенции за изчерпване на темата, защото тя се определя от всеки конкретен случай. Нашето намерение е да предоставим обща информация в тази област. Ако у Вас са възникнали конкретни въпроси, може да ги зададете на: info@infocentrumbg.com или rodenglas@dmail.com и ние ще се опитаме да им отговорим или да Ви насочим къде може да намерите точното решение.

Използвани източници:
Закон № 89/2012 С.З,
pvvs.cz/, epravo.cz/.